

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESEBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, havá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gámond sor vagy annak tere 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Budapesten: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. rodáj Braun Ede hirdetésményi ügynöksége, József utca 10. sz. 1 emelet

Nyitári cikkek

gámond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. utolsó negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólított könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

A ministerválság után.

Kolozsvár, 1875. okt. 24.

(B—n.) A kik jobbról vagy balról azt reményltek, hogy a már lefolyt ministerválság olynemű rázkódásokat fog politikai életünkben előidézni, mint az eddigiek s újból alkalmok lesz nemcsak egyes személyeket megbuktatni, hanem sikerülni fog magát a többséget is apróbb árnyalatokra szaggatni, csatáztatni, mert im a Wenckheim-Tisza minisztérium minden nagybbszerű rázkódás nélkül alakult át Tiszaminisztériummal s valamennyi miniszter megtartotta tárczáját.

Nem sikerült tehát s nem is fog sikerülni Simonyi Ernő képviselő urnak, ki különös ellenszenvvel látszik viselkedni Tisza Kálmán ránt, hogy elhídegitse a miniszterelnök úrtól a szabadelvű pártnak azon tagjait, kik a régi balközépből csatlakoztak a jelenlegi többséghez; azok sem számíthatnak sikerre, kik utonatellen azt híresztelték, mintha a volt balköz-

zép emberei s azok közt Tisza nem jó hiszemmel léptek volna be a szabadelvű pártba s jelenlegi állásukat csak arra kívánják felhasználni, hogy a közjogi alapot megdöntsék.

Simonyi Ernő, a mint mondják, készül elköltözni e háládatlan hazából, mely nem akar semmi módon az ő hőbortos tettei után indulni s a szélsőjobb ellenzék is belátva, miszerint eddigi magatartásával nem képes egy alkotmányos kisebbség hivatását teljesíteni, kilépve a passivitásból, nyílt sisakkal fog ezután fellépni, a nagytöbbségben levő szabadelvűpárt pedig érezve a felelősséget, meg fogja kívánni minisztériumától, hogy az a parlamentarizmus tiszteletben tartása mellett imponáljon mindazoknak, kik az abszolutizmus felé hajolnak, mindazoknak, kik a féktelen szabadság őrvéne felé szeretnék sodorni a nemzetet.

Nem azt akarjuk mi ezalatt érteni, hogy egy parlamenti zsarnokság létesítését óhajtjuk, sem azt, mintha a kisebbségnek jogait meg kívánnák tagadni; hanem csak azt, hogy a parlament többsége határozatait képes legyen a kormány érvényesíteni és tiszteletben tartatni.

Ha már ennyit kívánunk a minisztériumtól, a kivételre szükséges eszközökről is okvetetlen gondoskodnunk kell, mit akkor érhetünk el, ha maga a többség compact marad és támogatja minisztériumát a végrehajtás nehéz munkájában s e részben fontos kötelesség vár a vidékiekre, mert csak az ők segítségével vehetnek a reformok mélyebb gyökeret a nemzet keblében.

Mi a lefolyt miniszteri válságot tulajdonképpen nem tekintjük egyébként, mint egy oly lépésnek, mely által a volt Déák- és balközépből szabadelvű párttal alakulása egy felbontatlan friggyé vált s végkép életbe lépett.

A mindennapi életben mindnyájunknak volt módunk tapasztalni, miszerint a hatalomnak sokan szoktak tömjenezni s gyakran hallottunk már émelvítő hízlegéseket, de ilyesmi a hatalman ülő s a kormány gyeplőjét vezető államférfiaknak szükségök nincs, sőt meg vagyunk győződve, miszerint miniszterelnökünk és a miniszter urak többre becsülik az őszinte szavakat, melyek a helyzet felismerésére vezetnek, mint a hízlegéseket, melyek rendszerint tévútra vezetik az illetőket.

Sokkal jobban ösmerjük mi a tisztelt mi-

niszterelnök urat, hogysem ne lennénk meggyőződve arról, hogy ő előbb ki fogja puhatolni apróra a körülményeket s miután ezt megtette, ezek szerint határozza el magát, de ha egyszer ez uton megindul, azon egész eréllyel haladni is képes.

Épen ezért azt hisszük, hogy magának a pártnak is kötelessége az lesz, hogy minden körülményeket kellően megfontolva, de aztán habozás nélkül haladjon.

Ekkor, de csakis ekkor lesz solidaritás a párt és minisztériuma közt, ekkor de csak is ekkor követhetünk a kormánytól erélyt.

A kolozsvári és csernovitzi egyetem.

— Azon ünnepélyességek, melyek csak a napokban északkeletre tőlünk Bukovinában folytak le, sokkal közelebből érdekelnek bennünket, hogy sem ne tartanók méltónak még egyszer megemlékezni azon kulturális eseményről, melyet ez ünnepély jelzett.

Általános művelődési szempontból is lélekemelő jelensége az európai közhaladásnak, miként nyomulnak nyugatról keletre a felsőbb tanintézetek, miként foglal lépésről lépésre tért a tudományos műveltség. Nehány évvel ezelőtt felállítottak a kolozsvári egyetem, a legszéliső egyeteme Európának a Feketetengerig, három év múlva új lépést tett a cultura, egy hódítást a tudatlanság birodalmában s felállítottak a csernovitzi egyetem. Általános nézpontról tekintve tehát a f. hó első napjaiban véghezment ünnepély az emberi haladásnak volt újabb diadalünnepe.

Speciális szempontból a csernovitzi egyetem, mint a germanizáció egy új támpontja és másfelől, mint a kolozsvári egyetemnek versenytársa jó tekintetbe.

Nem lehet reánk nézve közömbös dolog, hogy a német nyelv, a német irányú cultura egy óriási szörnyként elhelyezkedve Európa kellős közepén, innen minden irányban kiterjeszti gigási karjait, nagyobb és nagyobb területeket és számosabb emberrajt fogva be karnai közé. Ragad és

terjed a germanizmus, miként valamely betegség s hóva-tovább félelmeesebbé teszi magát. A csernovitzi egyetem szintén csak e molochnak áldozik, benne veti meg Kelet felé a legszélisőbb ponton lábait a germán szellem és mi legkevésbé sem csodálkozunk a nagy ellenszenv, melylyel az odaváló nemzetiségek ez egyetemet fogadják.

Ha mindazonáltal ismét csak a rút politikai önérdék támad fel bennünk, ez oldalról a mi ausztriai szövetségeseinket nincs miért megtámadnunk s miután a dualizmusra, nálunk a magyar és túl a német elem fölényére van nyugtatva a birodalmi alkotmány, nem lehet okunk az orrolásra, ha szomszédunk erősíteni igyekszik positióját.

Nekünk ez idő szerint nagyobb ellességünk a szláv, mint a germán elem s ha amazok nyomorán humanistius szempontokból meg is indulnánk, bizony nemzeti érdekeink nem esznek értük könnyeket szemünkbe.

Sokkal fontosabb az, hogy mi nálunk Magyarországon, kiváltkép az erdélyi részekben ne tegyen hódításokat az új intézet, ne teljesítse hivatását Bukovina határain innen mifelénk, mert ez esetben nem köszönjük meg szívességet. Már pedig ha a mi kedves szászaink jutnak eszünkbe, lehetetlen bizonyos mértékig nem aggódunk felette. Ott vannak a mi besztercei sógoraink, elszigetelten a világtól, kevés távolabb Csernovitztól, mint Kolozsvártól, mintha csak számukra küldték volna Schuller Liblolt és társát Bukovinába, hogy a mit magyar területen ma már bajjal ejthettek ki szájukon, ott korlátlanul terjeszthessék az egyetemi katedrálról, valóságos german Rittereknek képezze a szent igék meghallgatására az elnyomtatás honából oda vándorolt földieket. A szász tudvalevőleg nem szívelheti a magyar tanintézeteket; a kolozsvári egyetemen az első évre megjelent volt valami 15—20 darab szász egyetemi hallgató, de nem tetszett nekik itt a levegő s rövid időn elpárologtak; a folyó évre egy-kettő ha van beírva. Ezek az emberek tehát vagy a német egyetemek vagy Csernovitz között választanak s félő, hogy a kinek zsebe az előbbieket

nem bírja, természetes vonzalmánál fogva Csernovitz felé veszi útját.

Mi egyébiránt arról vagyunk meggyőződve, hogy úgy sem sokat veszünk velők. A mi szászainkat csak egy orvos-ság, a kényszerítő szükség gyógyítja ki betegségeiből s ha, mint reméljük, hosszú ideig megél a magyar alkotmányosság, majd az is bekövetkezik.

Hogy végül a csernovitzi egyetemen a kolozsvárnak idővel tekintélyessé váló versenytársa születik, felesleges bővebben magyarázni. Udvös rugóul szolgálhat ez a végre, hogy ne lankadjon a kolozsvári tanárok buzgalma, de intőül egy-szersmind a minisztérium számára is, hogy adja meg e drága egyetemünknek is az anyagi előfeltételeket, hogy amaz felett kivi vja a szellemi diadalt.

— A pénzügyi bizottság oct. 23.

iki ülésében megkezdte az általános jövedelem adó törvényjavaslat tárgyalását. A törvényjavaslat általános tárgyalása folytán Hegedűs általánosságban hozzájárult a törvényjavaslatnak, csak azt óhajta bővebben felvilágosítani mennyiben teendi az adó arányosabbá az adóterhet. — Széll Kálmán pénzügyminiszter elisméri, hogy javaslata eredményében nem egyebé mint pótdó, de könnyebben megengedi a rectificációkat. Az egyes adónemeknél a kulcs megállapítása hosszas tanulmányoknak képezi eredményét. Épen azért, hogy parificalhasson, nem bevalásokra alapítja a törvényt, hanem az adó sokszorozása által számítá ki a tisztajövedelmet, s a bizottság feladata megvizsgálni, helyesek-e számtásai. Annnyit megjegyez, hogy igyekezett kiméletes lenni az adózók szegényebb osztályai iránt, s a legszegényebbeket egészen kibagya az új adó terhe alól. — Wahrmann általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot s lehetőnek tart rajta még némi enyhítéseket, anélkül, hogy a meghatározott 8 millióal kevesebbet hozzon be törvény. — Helfy nem látja ez adóemeléssel által sem biztosítva a pénzügyi egyensúly helyreállítását. Azt nem érti, miként gazdagodhatott pár év alatt egy meg az ország, míg a Szlávminisztérium 116, Ghy-czy 214 millióal vette fel a megadózható jö-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Írta:

Flygare Carlén Emilia.

Második kötet.

XII.

A viszontlátás.

(Folytatás.)

A tanácsos nagy léptekkel járt alá s el a szobában. Szerette volna legalább az átkozott szük frakkra s rövid nadrágra való viszemlékezést kiverni fejéből. Egyébként reáélt, hogy majd csak kibékül vejevel, kit végzet rendelt számára.

A tanácsosné legkellemesebb magatartással ült a pamlag szegletében, készen régi védenyce elfogadására, s örömmel tölté el azon gondolat, fiává fogadhatni őt. Igen csak józa, édesem, beszélj nekem egy kicsit róla. Most is oly szép és kellemes ifjú Mannerstedt mint mikor itt volt?

— Oh! — felelt Róza — minden esetben ő most is, még sokkal csinosabb; s mi a meglepetésmértősséget s kellemet illeti, azt elárja meg mamám, majd ha meglátja őt. Én most jön Ferdinánddal!

Az urak beléptek, s a tanácsos komoly arccal megállt, sietett jövedő veje elé.

— No kedves, — e jöl ismert hangok hallatára egy régi emléket cikázott át Mannerstedt lelkén, s színtugy nem várt egye-

bet, mint hogy az oly gyakran hallott szavak: — „No kedves tanító ur, nem fog magat fognak fülbe csendülni; hanem e helyett így szolt az tanácsos:

— No kedves Mannerstedt tanár, isten hozta önt! Mint jó barátot és fiamat üdvözlöm házamnál. Az öreg tanár, a derék jó ember, mindent rend be hozott már. Azért legyünk egymás iránt fesztelenekek, s ne szaporítsunk sok szót e tárgy felett. — E szavak után kissé komoly arccal ugyan, de még is elég atyai szívességgel ültelte át a tanácsos Mannerstedtet.

— Édes istenem Mannerstedt, kedves fiam! — kiálta fel Widen asszony félig siró, félig nevető hangon, mily derék, férfias és kellemes kinézésű ember lett belőled! Istenem, még is csodálatosan folynak a dolgok mai nap-ság, különösen a mi a házasságokat illeti! De erről majd később szólnak. Isten áldjon meg, légy boldog s tedd azá Rózákat is! A tanácsosné lehajolt, csókot nyomott a piruló, csaknem félénk völégény homlokára, s valódi anyai gyöngédséggel szolt:

— Kedves fiam, édes Ferenczem, szólj, nem voltam-e én mindig jó indulattal hozzád?

Soha nem volt Widen asszony modorában ily mesterkéletlen, egyszerű, s tán soha ennyire meghatva, saját menyegzője óta.

Mannerstedt tisztelettel vitte ajkaihoz az oda nyújtott kezét, s azután boldogságtól dobogó szívéhez szoritva azt szolt:

— Kedves jó, kimondhatatlanul szeretett anyám! Végtelen jószágának, nyájás önzetlen gondoskodásának érzete örökre élni fog szívemben, és a sors semmi nemű változtatása nem fogják azt elhomályosítani.

Ez nap estején az egész család Ling tanárnál volt egybegyűlve, hol megtörtént a gyűrűváltás; de azért pünkösöd másodnapján be kellett telni a tanácsosné akaratának is, és így az eljegyzés egy fényes társaság előtt is közzé tétetett, mely alkalommal a meghívott vendögek azt jegyezték meg, hogy Widen kisasszony

most egészen másként néz ki, mint első eljegyeztetése alkalmával. Most bárki is látta őt, nem kételkedett a felől, ha boldog mátká-e, a mi első ízben sokak véleménye szerint igen kétséges lehetett.

Hálás elragadtatással tudta meg Mannerstedt az öreg úrtól a hat heti szabadság engedélyezését s még nagyobb elragadtatással fogadta lendő apósa azon nyilatkozatát, hogy az esküvő még H.-ban való tartózkodása alatt meg fog tartatni.

Azonban ez utolsó örömhír hallatára némi nyugtalanságok keletkeztek a Mannerstedt agyában, mint méh-raj röpkedtek ide-oda, melyeknek zümmögése — a mint azt bizalmasan közlé öreg barátjával — igen természetesen, onnét származott, mert ifjulegényi háztartása még több rendbeli módosításokat igényelt. De midőn az öreg ur ez iránt is azon biztosítással nyugtatta meg őt, hogy hazatértekor minden rendben és jól el lesz intézve, hősünk egészen átengedte magát a jelen örömeinek, melyeknek egyetlen árnyát a Lind tanár folyton növekedő gyengesége képezte.

Szent-János napja volt az öreg által a lakodalom napjává kitűzve és ez, elsőbbsen kimondott óhajja szerint az ő házánál egész csendben csak a legközelebbi rokonok jelenlétében volt végbemenendő.

De a mint közeledett a kettős ünnepély ideje, a tanár állapota naponként rosszabbra fordult, úgy hogy végre az ágyat sem hagyhatta el többé.

Ahlmark királyi biztos s a tanácsos mindent elkövettek, hogy reá vegyék az öreg urat, engedné meg bármelyikök házánál tartani meg a menyegzőt, de mind hasztalan, az öreg hajthatatlan maradt. Nyugágásával együtt akarta magát kivitetni a nagyterembe, hogy saját szemével láthassa, mikor a pap áldását adja a két fiatal párra.

Senki sem mert többé az annyira tisztelt öregnek ellentmondani.

Azért minden előkészületeket úgy intéztek,

hogy betöltsék kedvét s a tanácsosné, úgy Ahlmark asszony egyedüli vigasza, az esküvő utáni napon tartandó nagy ünnepély gondolatában volt, s a melyet közösen akartak rendezni.

Mannerstedt megérkezése óta gyakori élénk tanácskozások folytak közte, a kapitány, Róza és Károlin között. Leveleket küldtek el és másokat kaptak, melyek alkalmasint valamely titkot foglaltak magukban, mert soha közülök egyet sem indítottak el, vagy bontottak fel az öreg ur jelenlétében; de végre a tanácsos és nejét is beleavatták a dologba, mire nagy rendelkezés történt a vendégszobákban, a miből azt lehetne gyanítani, hogy idegen érkezését várják.

— Én nem tudom — szolt egy este az öreg Ling, pár nappal az ünnepek előtt, miért van itt most oly jöves menés és izgatottság köztetek.

Hisz már megmondtam gyermekek, hogy megtiltok minden különös ünnepélyességet. Azt akarom, hogy a legnagyobb egyszerűségben történjen minden s még is tisztán látom, hogy mindnyájan úgy viselitek magatokat, mintha kényszer volna bennetek. Egy, legfőlebb kettő tud helyt maradni itt mellettem. Üljetek le most ide szépen mellém körben s ne gondolatok épen semmiről; a dolog, úgy sem lesz azért ünnepélyesebb színezetű, sem szentebb valami.

A jegyesek zavartan néztek egymásra. Látni való volt, hogy nyomja valami szívüket. S nem minden nyugtalanság nélkül tekintettek a sárgaszoba felé, melynek félig nyitott ajtaja előtt egy magas férfialak s egy gyöngéd női lény lebegett elé, hátra. E közből a fiatalok leültek az ágy körül: de az öreg ur gyenge letére is észrevette, szokott éles látásával, izgatottságukat s az ajtó felé irányzott pillantásait. Szemei követték azok irányát s oly hangon, mely várakozásteljes izgatottságot árukt el, gyorsan kérdé: Ki jár a mellékszobában?

(Vége következik.)

Jókai Mór

irodalmi működése.

(Gy.) Nagynevű regényírónk tudvalevőleg a jelen évben töltötte be életének ötvenedik évét. Ez évfordulója egy más, nem kevésbé érdekes mozzanattal esik össze. Ugyanis ez évben fejezi be a kétszázadik kötetet, alig harminczévi irodalmi működés termékeit. Az irodalomtörténelemben találkoznak néha egyes nevekkel, kiknek vasszorgalma a Jókaiival versenyezni képes, azonban Jókai működése mind termékenység, mind a sokoldalúság dolgában a legtöbb ily íróval felülhaladja, a magyar irodalomban pedig egészen páratlanul áll.

Művei közt tudvalevőleg, nemcsak regények és novellák, de költemények, színművek; történelmi és politikai dolgozatok s mint legelől kellett volna említenünk, kitünő humorisztikus munkák is találhatók s habár minden olvasó — egyéni felfogása szerint — különbséget fog is tenni e különböző működés belértékére nézve s habár el is kell ismernünk, hogy Jókai szépirodalmi működésének központját a regények és novellák képezik, annyi kétségtelen, hogy a legtermékenyebb, legnagyobb magyar regényíró más téreken is maradandó érdemeket szerzett.

Érdekesnek tartottuk ez alkalommal táblázatosan és időrendben állítani össze műveinek sorozatát.

I. Regények.

	Kötetszám
1. Hétköznapiak 1846	2
2. Erdély aranykora 1851	2
3. Kétszázv év 1852	1
4. Török világ Magyarországon 1852	3
5. Fehér rózsá 1853	2
6. Jancsárok végnapjai 1853	3
7. Magyar Nábob 1853	4
8. Kárpáthy Zoltán 1854	4
9. Régi jó táblabírák 1855	4
10. Szomorú idők 1856	2

vedelmet, a mai pénzügyminiszter 272 millióra teszi ezt. — Széll pénzügyminiszter ismételi azon meggyőződését, miként az általa javasolt eszközök elfogadásával rendezhetők a pénzügyek. Az előbbi javaslatok közül a Szlavy-miniszteri-umé más kereseti adótörvénnyel kapcsolatban, a Ghyeczé a földadó kiigazítása nélkül s az 1873-ki kivételek alapján készültek, s ezért mutatnak más számításokat. — Simonyi nem tartja célravezetőnek a miniszter javaslatát, a pénzügyek rendezésére, s kevésbé nyomasztó módok, a nemesi címerek megadóztatása, a fokozati adó behozatala által is rendezni lehetne a pénzügyeket. A közös kiadások leszámítása s az önálló vámrendszer behozatala is elég a pénzügyek rendezésére. — A bizottság ezek után megkezdte a tvjavaslát részletes tárgyalását. — A javaslat címében e kifejezés: „Általános jövedelmi pótdátó-val cseréltetett fel. — Az 1-ső §-ba, mely az adóalapot képező jövedelem tárgyait sorolja fel, Wahrmann és Kerkapoly indítványára „a községek s társulatok által kibocsátott kötvények is felvételek. — A 2-ik §-nál, mely az új adó alóli kivételeket sorolja fel. Wahrman a 3000 frtig terjedhető hivatalnokai fizetések helyett csak az 1500 forintokat indítványozza az adó alól kivéetni; a miniszter az eredeti szerkezet mellett szólal ugyan fel, de a bizottság tagjai elvileg pártolják a módosítást, mely Csengeri és Kerkapoly indítványára aként állapítatik meg, hogy a fővárosban a 2000, vidéken az 1500 forintot aluli fizetések vétetnek ki az adó alól. A 3-ik § szerint az adóköteles jövedelmet földbirtoknál az adó 5-szöröse, házbanél az adó alatti tiszta jövedelem, házostályadónál annak 10-szerese, bányaadónál s a keresetadó 4-ik osztályánál 5-szöröse, nyilvános számadású vállalatoknál az adó 6-szorosa, a keresetadó többi neménél 9-szerese képezi.

Hegedűs a földadónál igen magasnak tartja a kulcsot, a bizottság azonban a miniszter, Wahrmann és Kerkapoly felszólalására megszavazza azt. — A házberadónál Wahrmann nem az egész tiszta jövedelmet, hanem annak csak háromnegyedét kívánja alapul felvenni. A miniszter kéri az eredeti szöveg megtartását s a bizottság azt meg is tartja. A házostályadónál Hegedűs a 3 lakrésznél az adó 10-szerese helyett elégnék tartja 8-szorosának felvételét. A miniszter nem járulhat e leszállítás-hoz s a bizottság az eredeti tételt tartja meg. — A nyilvános számadású vállalatoknál Wahrmann az associatio fejlődése érdekében az adó 6-szorosa helyett annak 5-szörösét kéri felvétetni. A miniszter hozzájárulna ehez, ha a leszállítás más adónemnél kiegyenlítettetné, valamint a keresetadónál is az adó 9-szeresének 8-szorosa leszállításához, ha a bizottság azt a házostályadónál bonificálná. — A bizottság e két adótétel megállapítását holnapra halasztván, az ülés véget ért.

Magyar lapok szemléje.

A „Hon“ fordultnak, új korszaknak nem tekinti azt, hogy Tisza Kálmán miniszterelnök lett, mert az új korszak a fusioval veszi kezdetét, de Tisza K. minisztersége mégis két tekintetben jelez fordulatot. Egyik az, hogy most van egyesülve először a párt elősmert feje és a kormányelnök egy személyben. Másik az, hogy a fusiónak perfekté tétele teljes kife-

jezését nyeri Tisza miniszterelnökségében. A kormány csak névben új. Küzd a partikularizmussal, reorganizálja a központi kormányzat személyzetét, rossz ügymenetét, készíti az önkormányzatnak állami feladatokra képesítését, meg akar menteni terhes adósságainktól, úgy, hogy pénzügyeink is rendeztesse, nemzeti jellegünk, fejlődésünk és haladásunk is biztosítottak. A nemzet várakozásait nem, de valódi szükségait ki fogja elégíteni a kabinet. Áldozatokat kér megmentésünk érdekében: adjuk meg neki a szükséges eszközöket, mert így követelhetjük tőle kötelességének teljesítését. Az ország megmentése közös művünk kell, hogy legyen, a köz- és magán élet minden munkásságának közre kell abban működnie; a Tisza-kormány érdeme és kötelessége csak az, hogy ebben nélkülözhetetlen vezérünk.

Az „Ellenőr“ igaznak tartja azt, hogy ez a mostani béke egy olyan állapot, melyben a hatalmak ádáz küzdelmet folytatnak egymás ellenében hadseregeik létszámának óriási emelése által s romlást és pusztulást idéznek elő viszonyosan mindazon új találmányokkal, melyekből a népek szorgalmának, iparának és tudományának eredménye kilövetik és füstbe megy. Vérontással nem jár az ilyen próba tüzelés, de az adófizetők keresményét ép úgy agyú-töltésekkel teszi, mint a valódi véres háború. Száraz értelmét az ilyen eljárásnak csak azon kérdés képezheti, hogy ki bírja meg tovább? Mert a kik lerohaszkodnak e harcjátékban, azok tehetetlenek lesznek önvédelmükre a komoly támadás napján is. Bármint tegyen is a hármass szövetség, az osztrák-magyar monarchia közös ügyeit vezető államférfiaknak jó lesz meggondolni, míg nem késő, hogy a hadügyi költségek óriási terhe nem lesz soká elviselhető. Hogy az elviselhetlenség érzelmei már háborgásban vannak, az iránt észlelhetik a jeleket is, csak akarják.

BELFÖLD.

Küküllőmegye.

(Rendkívüli közgyűlés októ. 18.)

E megye sept. 15-én tartott rendkívüli közgyűléséről a lapok hasábjain közölt tudósításból, tudva van, a „Kelet“ olvasói előtt, hogy a bizottság önkormányzati jogának védelmére szállt, egyfelől sérelmi felterjesztést intézve a belügyminiszterhez jogainak épségbentartásáért, másfelől pedig a hivatalától felfüggesztett szolgabíró hivatalába visszahelyezvén, a vizsgálati iratokat, minthogy ellenében a vád a követválasztás alkalmával állítólag elkövetett kihágásért emeltetett, az illetékes kir. bírósághoz tette át.

A belügyminiszternek e két tárgyra vonatkozó válasz-leiratai adtak alkalmat a jelen rendkívüli közgyűlésre, melynek higgadt magatartása lehetővé tette a felmerült ellentétek és differenciák békés kiegyenlítését, a kedélyek lecsillapítását és így a béke visszatért Izraelbe.

A gyűlés rövid folyamának részletei különben a következők.

1) Belügyminiszternek válaszleirata, melyben a megyét, védelmi felterjesztése következtében meggyőzni kívánja afelől, hogy „nem fogja eltűnni, az önkormányzati jognak bármely irányban és bárki általi megsonkítását“ tudomásul vétetett.

7. Emléksorok 1848—9-ből (kiadatlan) . . . 1
8

IV. Versek.

1. Kakas Márton politikai költeményei 1865 . . . 2
2. Elbeszélő költemények 1874 . . . 2
4

V. Dráma.

1. Színművek 1858 . . . 3
2. Zsidófiu, (dráma), Immetuallák (melodrama)
Két gyám (népszínmű), Hulla férje (dráma)
kéziratban . . . 1
4

VI. Naptárak.

Kötetszám.
1. Kisebb országos naptár 1851 . . . 1
1. Országos nagy naptár 1852—4 . . . 3
3. Kakas Márton naptára 1871—64 . . . 4
8

VII. Novellák.

1. Vadon virágai 1847 . . . 2
2. Árnyképek 1850 . . . 2
3. Csataképek 1850 . . . 3
4. Bujdosó naplója . . . 1
5. Hangok vihar után 1852 . . . 2
6. Véres könyv 1855 . . . 3
7. Regék 1855 . . . 1
8. Erdélyi képek 1856 . . . 2
9. Magyar elődökből 1856 . . . 2
10. Beszélyfűzér (cizmetlen) 1856 . . . 2
11. Délvirágok 1856 . . . 2
12. Népvilág 1857 . . . 2
13. Tarka élet 1857 . . . 2
14. Decameron 1859 . . . 10
15. Szélesend alatt 1864 . . . 2
16. Milyenek a nők? 1865 . . . 2
17. Milyenek a férfiak 1865 . . . 1
18. Téli zöld 1867 . . . 1

2) A hivatalától felfüggesztett szolgabíró P. D.-nek hivatalába visszahelyezése iránti határozatát a megyének függőben tartatni rendeli belügyminiszter, míg a vizsgálati iratok felterjesztetnek s a tiszti kereset elrendelése kérdésében határozhat. Ezen rendeletre határozatba ment, felkérni belügyminiszter ur önmagát aziránt, miszerint azon közbejött körülménnyel fogva, hogy a kir. rendes bíróság szolgabíró P. D. ellen tett kihágási eset bejelentését tárgyi tényálladék hiánya miatt elvetendőnek határozta, idézett rendelete végrehajtását felfüggeszteni s általa e megyére az óhajtott csendességet helyre állítani méltóztatassék.

3) Bemutatott az 1875 évre kiigazított virilis bizottsági tagok névsora, megerősítés végett. A névsorba B. K. Pogaras vidéki főkapitánynak felvétele némi vitát keltett, ugyanis indítvány tételét, hogy a névsorból hagyassék ki azon okból, mivel az 1870. évi 42. t. cz. 23. § szerint mindenki csak egy bizottságnak lehet tagja, mint főkapitány pedig tagja azon vidék bizottságának, az indítvány mellett és ellen tett felszólalások után, végre is a többség a névsorban való meghagyását határozta és e szerint a bemutatott névsor változatlanul megerősítetvén, kiadott az alispánnak közzététel végett.

A választott bizottsági tagok sorába ez év folytán támadt üresedések betöltése végett tartandó választások határnapjául a f. é. nov. 15. napja tűzött ki.

4) Végül br. Sz. Gy. indítványa lett elfogadva, mely szerint Hosszuaszon egy teher felvételre jogosított vasuti állomás létesítésére kéresek fel a közlekedési miniszter.

Ezzel a gyűlés befejeztét nyervén, a számosan megjelent tagok nyugodt kedéllyel távoztak, a már megkezdett szüreti munka folytatására, míg a november 2-dikán tartandó rendes özi közgyűlés ismét egybegyűjtendi a közügyek által melegebben érdeklődőket.

r. l.

Könyvismertetés.

(Folytatás.)

V. Szakasz. Állattenyésztés. Ló, szarvasmarha, juh (és gyapjú), sertés tenyésztésről Tormay Béla, a budapesti m. k. állatgyógyintézet tanára, 9 ivre terjedő ismereteket készített; ennek bemutatása következik most.

— Az egész munka legkiválóbb darabja áll előttünk. Míg társai inkább csak általános leírásra, p. látottak egyszerű elősorolására szorítkoznak és néhol lényegtelenebb dolgokról is beszélnek: Tormay ur a szakismerő éles látásával kiválasztja a legfontosabbat; mesterileg csoportosít, komoly bírálatot tart a látottak felett és még is oly könnyed, kedélyes modorban társaság velünk, hogy valódi élvezettel tanulunk tőle.

Ugy vagyok munkájával mint egy szép, nagy falművel; nem tudok kivonatot készíteni belőle, hanem az egésznek olvasására utalom olvasómat. Nem tudnám könnyen elhatározni, melyik része érdekesebb és töredékekkel csak rontának rajta.

A magyar ember ritka kivétellel vagy politikus, vagy gazda, vagy mindkettő egyszerre. Jelleméből és életmódjából folynak ezen hajlamok.

19. Viradóra 1868. 4
20. Véres kenyér 1871. 1
21. Föld felett és víz alatt 1872. 1

E kétszáz kötetből az egyes évekre esnek: 1846-ra kettő; 1847-re kettő; 1850-re hat; 1851-re három; 1852-re hét; 1853-ra kilenc; 1854-re hat; 1855-re nyolc; 1856-ra tizenegy; 1857-re kilenc; 1858-ra nyolc; 1859-re tizenhárom; 1860-ra egy; 1861-re kettő; 1862-re hat; 1863-ra kettő; 1864-re tizenegy; 1865-re tíz; 1866-ra egy; 1867-re kettő; 1868-ra kilenc; 1869-re hét; 1870-re hat; 1871-re nyolc; 1872-re hét; 1873-ra tíz; 1874-re tizenegy; 1875-re tizennyolc. Feltűnő lehet e számoknak egyaránt és meddősége. Például 1848 és 49-ben a forradalom miatt egyetlen műve sem jelent meg külön kötetben; 1860-tól 1863-ig a provizórium és a saját elnyomása, 1866 és 1867-ben pedig súlyos betegségek miatt oly csekély a szám. Legérdekesebb, mert a kimerülhetlenség jele az, hogy a legutolsó, az idei év termékenysége, a legnagyobb. Még csak azt említnék meg, hogy Jókai műveiből a fordítások és második kiadások kötetének száma valószínűleg meghaladja a háromszázat.

Jókai Mór jelenleg férfikora delén áll. Eddigi működése s az a kegyelet, melylyel nemesak hazai közönségünk, de a külföldi olvasó világa is esőgg rajta, biztosíthat bennünket arról, hogy működésének statisztikája évről évre jelentékenyen fogja szaporítani ma közölt számadatainkat. Nincs senki, ki ne ohajtáná, hogy szaporítsa is mennél tovább!

(Főv. Lapok.)

Mióta Európa közepén új hazát alapított, egész élete szakadatlan önvédelmi harc és csak szívós ragaszkodása „jussaihoz“; érdeklődése a közügyek iránt, vonzalma az egyéni és ebből folyó nemzeti szabadsághoz, biztosíthatta életben maradását, az idegen, ellenséges elemek közepette. A multnak ismerete nélkül nem tudná dolgait helyesen intézni a jelenben és mégkevésbé tudná biztosítani jövőjét. Jól tette tehát, hogy a jogot, politikát előszeretettel tanulta és hol igazán fenyegetve látta: küzdött érte hős bátorsággal. Tartsa meg ezen kiváló, nemes jellemvonását jövőre is! . . .

Fajunk másik jellemvonása, a hazaszeretet; szülőtte földünkhez való ragaszkodás: abban talál kifejezést, hogy többé-kevésbé gazdák vagyunk, szeretjük e gazdálkodás valamelyik ágát. Csak hogy vajha jóbb gazdák lennénk! . . . otthon a családban, községben, szoknánk le a könnyű, vagy urias költekezésről; kétes sikeri tervek, vállalatok hajhászásától.

Akár minden 24 órában tudok egy-egy új népboldogító indítványt tenni: kötelezem magamat rá. Nem kell a magyar embert attól féltetni, hogy élénk képzelgése meglankad; hogy gazdai nyelven szóljak: nem zab kell annak, hanem fék! . . .

Az lesz a magyar nemzetnek korunkban legnagyobb jóltevője, második évezredének a földön biztosítója: ki őt józan, helyes gondolkodásra oktatja.

— Nő hát szeretett gazdatársaim! olvasatok el például Tormay ur állattenyésztési értekezését: mindenki sajátíthatja el belőle magasabb gazdálkodási elveket. Megtanulhatja: mily kicsinyöl lenézésel bánunk birtokunkban levő olyan kincsekkel, melyekért a mivelt világ irigykedve tekint reánk s elhanyagolva az itthonit, futunk az idegen után. De megtanulhatja azt is: hol kell egybevetett vállalt gyorsan előre törnünk? különben kiszorulunk a népek versenyéből; s a ki most hátramarad: nehezen jut az első közé valaha . . .

Ha bár csak izlelőül is; szolgálók Tormay ur művéből azon részekkel, hol az eredményt, végül egybefoglalni szokta; hadd lássa az olvasó: mit és mily modorban adva találhat meg nála:

— Kibált vidék az, melyben hiányzik az állati élet; kietlen szegénységre mutat, ha a gazda udvarát nem élénkíti a házi állatok. Hol cultura van: mind inkább előtérbe lépik az állat; a hol a cultura kezdetét veszi: állattartás veti meg első alapját.

A ló a legnemesebb házi állat; a lovaglás edzi a testet: neveli a férfias erőt; szabaddabb teszi a szellemet. Hol a lótenyésztés virágzik, ott erőteljes nép lakik; hol hiányzik, vagy hanyatlak: a nép önállósága szintén hanyatlásnak indul.

A ló szolgáltatja a belterjesebb gazdasági üzletben a géppel való művelésre megkívántatkozó mozgó erőt.

A bécsi lókiállítás fényes sikere, szakértő derék hazánkfiának Nádosy tábornoknak érdeme. Ajánljuk ezen példát kiállításokat tartó hazai egyleteinknek: szervezzenek egy bizottságot, mely az előleges teendőket végzi, de a végrehajtással bízzanak meg egy ahoz értő tagot és látni fogják, hogy szokottnál nagyobb sikert lehet elérni, ugyan akkora költség ráfordításával.

„Mentől belterjesebb a mezőgazdasági üzlet; mentől szélesebb kört nyer az ipar: élő locomotorok, igaz lovak annál szükségesebbekké válnak, becők annál inkább növekszenek. Ellenben: mentől jobb utak és vasutak képződnek, a gyors lónak, a hosszú iramra képes tovaszállításnak szüksége annál inkább csökken és a szilárd, mozgékony, edzett ló egyre becsesebb leginkább csak hadi célokra fog birni.

Ha már egy hazai tenyésztő azt kérdezné tőlünk: milyen lovakat tenésszen? eként felénk: vizsgálja meg viszonyait, vessen számot a vidékkel; annak kulturális állapotával, az utak minőségével és azon távolságokkal, melyeket a lovaknak be kell járni és látni fogja, hogy hazánk nagyobb, különösen keleti részében, a keleti vér még nagyon helyén van, hogy javítson azon merev szilárdságu és hasonló eredetű anyagot, mely népünk birtokában van, később, ha a cultura fokozódik az erősebb nyugoti, félvér tenyésztésnek mi sem állja útját.

Jelenleg a Muraközben találjuk fel azon átmeneti fajtát, mely a keleti vért a nyugot lovával öszekeleti; és a muraközi, mint gazdasági igrás ló, méltán megérdemli jó hírnevét. A bécsi omnibuszok számára is vásárolják; és ezen társulat 4 darab mozgékony edzett muraközi lovat állított ki, melyek a szakértők elismerését méltán kiérdemelték.

A magyar állammenesek: Kisbér, Bábolna, Mezőhegyes kiállításai hazánk nagy becsületét szerzeket.

A kisbéri ménes czélja angol televért, félvért és Norfolkokat tenésszeni. Bábolnán most csakis tiszta arab és arab félvér lovakat tenésszenek.

Mezőhegyes többféle irányt tart szem előtt: nevel nehéz keleti lovakat; gyorskoci-

hoz és könnyű lovassághoz alkalmasokat; hirtős és közepes gazdasági igásoknak, továbbá a hadi szerkesztet és tűzérőséghez alkalmas fajokat.

A kézi erő vagyis fizetett ember által teljesített munka okvetlenül legdrágább; természetesen olcsóbb, ha állati erőt használunk: még ennél is olcsóbb a gőzerő. Eddig igaz lovakért a mi gazdánk külföldre, vagy hazán nyugoti szélére mentek s mikor az ott kitűnő nehez lovat e keleti részekbe hozták: hama tisztába jöttek, hogy útnélküli, mely talaj földjére nem valók; ide oly mozgékonyab törzs kell, mely a feneketlen sárral megbírkozzék s az égjali viszonyokat is kibírja. A mezőhegyesi igásménésben meg van mindazon jó tulajdon, mit Magyarország nagyobb részében gazdasági igáslótlól követelni lehet.

Nagyon megdicséri Tormay ur, a Mezőhegyesről hozzánk a fogarasi új ménesb szállított Majestoso mént és fajtáját. Egy debreczeni czivis azt mondta róla: „kár hogy szürke, ha pej volna, nem adnám egy fé határért, hogy e város ménésébe vihetném!“

Sz. S.

(Folyt. köv.)

Nemzeti színház.

(Tamási J. vendégjátékára: october 23-án „Falu rossza“, népszínmű, írta Tóth E. october 24-én „Szökött katoná“, népszínmű, írta Szigligethi E.)

„Falu rossza és „Szökött katoná“: két korszakalkotó műve a magyar drámai Műszáknak. Egy egész korszak története van e két műben: a legeredetibb magyar drámai műfaj története. S hozzá mindakettő első, az egyik idő szerint, a másik becsendő fogva: elsőség, melyet azonban csak a „Szökött katoná“ fog megtartani mindörökké, nem ugyan a drámai bevégeztettség, hanem a cronologiai sorrend tekintetében; de amely elsőséget a „Falu rossza“ csak addig követelheti magának, míg egy genialisabb népszínmű el nem rabol tőle, minek különben minélelőbbi bekövetkezését népszínmű-irodalomunk érdekében csak kívánnunk lehet, reménylenli alig merjük.

S igen jó gondolat volt a művezetőtől e két epochalis művet közvetlenül egymás után adatni elő: az összehasonlítás, melyet ez egymásután mintegy provokált, egyesülve a népszínművek ez idő szerint legelső hősné: Tamásinak vendég szereplésével, oly hatványozott érdeklődést keltett a két est iránt, melyet legjobban jellemzett az a két zsufolt ház, a milyen a téli színházban ritka madár.

Különb a „Falu rosszának“ szombati előadása, nem is tekintve kedves vendégünket, egyike volt a legjobb előadásoknak: az egész működő személyzetet meglátszott, hogy gondal, előszeretettel és teljes készséggel játszik mindenki.

Tamási ur Göndör Sándora képezte, magán a darabon kívül természetesen az est fő vonzerejét, már csak azért is, mert élénk emlékében él még közönségünknek e szerep előtt igen jó személyesítője: Odry a budapesti opera kitűnő tagja, ki tudvalevőleg fogadásból ugyan, de szintén szép sikerrel debütirozott nálunk is e szerepben; és saját derék népszínmű-énekesünk: Vidor.

Ha terünk és időnk megengedné, igen érdekes összehasonlításokba becsatkozhatnánk a három és mégis egy Göndör Sándor felett, részleteiben méltányolva a három különböző felfogás jogosultságát és művészi értékét.

De a mondott októl eltekintve, e tanulmányos részletezésről le kell mondanunk. Még pedig ha egyébert nem: csupa udvariasságból a vendég iránt, miután sok olyant találhatnánk, a mit Tamási ur terhére s ezzel szemben ugyanazokat Odry és Vidor javára kellene írunk, a miből azonban korántsem következik, hogy vendégünk játéknak főkönyvébe nem kellene más momentumok tekintetében még sokkal többet „jóvá“ írunk.

Összhatásában tekintve Tamási ur Göndör Sándorát, ő inkább egy nyers, a legkevésbé sem sentimentalis, de annál erőteljesebb alakot fest a „Falu rosszában“, még pedig élénken kiemelve annak épen ebbeli minőségét, jellemének sötétebb oldalait. S innen volt az, hogy mivel ez irányban nagyobb gondot fordított szerepre, vagy tán mivel személyiségével jobban öszhangzik: az elkeseredés kitörése, búbanatának romboló hatása, szilaj kétségbeesésének szenvedélye élettellesebb, megkapóbb, igazabb kifejezést nyertek egész játékában, mintsem azok a mozzanatok, melyekben édesfájó megcsalódott szerelmének, — p. o. az első felvonásban a Boriskával való jelenetben, — vagy tompa lehargasztásának és reményévesztett lemondásának — mint p. o. az utolsó felvonás első változásában, a mikor Finom Rózsától és Boriskától elválik — adott fájó hangokat.

A korema előtti jelenet azonban kitűnően sikerült mindvégig, valamint az a rész-

et, mikor Boriskától elbucszuva, faluja távol ornyát utóljára üdvözl. Megkapó szép mozzanatok voltak ezek, melyeket egész gyönyörrel lehetett élvezni.

* * *
Medgyasszai Ilka asszony Finom Rózsit még nem játsza, nekünk úgy tetszik, annyi kikkel és jókedvvel, mint ezuttal. S ha egyes kisebb színezését — beszédben és testhordozásban, különösen váll-vonagatásaiban — leírhatjuk: s eltekintünk néhány felsőbb hangnak élességétől, mely néha a legszebbnél előttről dalában is egy kissé kellemetlenül int; egész játékát igen élvezetesnek mondhatjuk.

* * *
Fedi Gáspár uram Szentgyörgyinek ezutal is mindvégig kitűnő alakítása volt, mint mindig.

Ez egyike legszebb szerepeinek, melyek nyújtásával, tehetségével, képességének külső alközeivel teljes összhangban állanak. A korcs előtti jelenet ama részletet azonban, hol brisikát eltaszítja magától; valamint utolsó jelenete első mozzanatát, ki kell vennünk: ezek a részletekhez már nem volt épen elég ereje harag, a kitörés élettelen festésére. Nem airt, mintha organuma eszben hagyná; de nics benne annyi intenzív erő, a mennyit Szentgyörgyi akarna felhasználni. Ez az ellentét pedig — az akarat és való erő hiánya közt — megzavarja az illúsiót a nézőben, felháza s ezzel a hatásnak vége.

Ennek különben, mint már többször figyelemztettük, külsőleg az a szakadozottság, az a ajáságos hanghordozás az oka, melyet ilyen mozzanatokban a fölvetett szavallási alap-gha szeret önteni Szentgyörgyi.

* * *
Kassai Gonosz Pistájáról nincs mit mondunk, minthogy befejezett egész, a művészet magaslatán; alkotás a milyen neki is sikerül; másoknak pedig aligha sikerül, nemcsak jól megközelíteni is.

* * *
D. Boér Emma is szépen s mint általában szokta, gondal játsza Fedi Boriskát. Kiszájnának pedig Fedi Lajos nagyon jó szerepe, úgy hogy jobbat nem is tudunk ő neki kívánni sem.

Körösinek Gonosz Pistánja szintén egyikdenne jobb szerepeinek, ha meggondolnánk, hogy a színpar nem maga a valóság; következésképp az eszményítés jogosult követelményéhez képest a durva valóság trivialitását egészen künölt feledni a színpadok mögött, anélkül hogy az élethűség rovására esnék.

Végül még Philippovicsnél kell megemlítenünk a szombati előadásból, kinél pompásabb előadását képezni sem lehet.

* * *
A vasárnapi „Szűkött katoná“-t nem mondhatunk olyan sikerült előadásnak, mint a megelőző szombati. Ennek különben nagy részben a jobb hatás is lehetett az oka, a mi pedig kisért annak a természetes következménye, hogy meá a darab is hasonlíthatatlanul gyengébb mint az annyi szépséggel bővölködő „Falnassa“.

A czimszerepet, természetesen, Tamási Árpádsza, még pedig — meg kell vallanunk — addigi szereplései között ezt a legkevesebb. Különösen a par excellence drámaibb részek voltak azok, melyekre nem látszott nagyobb gondot fordítani, úgy hogy elmondhatjuk miszerint már jobb Korpádi Gergelyt is látnak. Egyes momentumokban, — mint p. o. az felvonásban akkor, mikor Korpádinek a hűdségét veti szemére és később midőn a kanászkodástól való megszabadításra kéri, — nem tudunk hangjában, játékában annyi megérett, felindulásában annyi igazságot találni mint a mennyit ezekben a momentumokban várunk. Néhol meg testhordozásában és kitérésében, — mint p. o. az utóbb említett jelenetben, valamint az utolsó jelenet ama részében, mikor Julcsa állítólagos hűtlenségéről érteil Gémesitől, — igen erős, hogy ne mondhatjuk anyagiassal vonásokkal színezte Gergely keletyhangulatát.

S. A.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, oct. 25. 1875.

— **Ö felsége** a pót-lőszerezési szakban kinevezett Alexandrowitz Arnold nyugalmazott nagynak az alezredesi rangot ad honores emlegette.

— **Miniszterelnöki búcsu.** 23-ikán este 12 órakor bucsuzott el báró Wenckheim Béla a miniszterelnökség személyzetétől. Tarkovich József min. tanácsos meleg szavakkal köszöntö meg a volt miniszterelnök „széleskegyes“ vezetését. Báró Wenckheim Béla megadott válaszában dicsőretilt nyilatkozott az előzőleg buzgalomról. Azután különösen a kisérve mutatta be a személyzetet Tarkovich min. elnöknek, kit Tarkovich József elvált s ki biztosította a tisztviselőket,

hogy nála szívéllyességre és igazságosságra mindig számot fognak tarthatni.

— **Az egyetemi polgárság** szombaton este a BIASINI szállodában igen kedélyes ismerkedési estélyt tartott, melyen mintegy 150 egyetemi hallgató jelent meg. Az ifjuság ez alkalomra is János Benedeket választván meg elnöknek, nem sokára a pohárköszöntők is megértek. Köszöntő mondatot Ö Felsőgeikre, a miniszteriumra, a taurai karra stb. Az estélyen Tamási vendégművésznök is megjelent, s kapott annyi dőljt, hogy öröklétüvé lehetne, ha mind fogna rajta a jó kívánság.

— **A kolozsvári** összes dal- és zene egyleteknek közgyűlések volt tegnap, melyet a polgármester úr hívott egybe. A gyűlés célja az egyletek egyesülése volt, a mely eszmé iránt azonban a polgári dalegyletben és dal-körben nem nagy rokonszenv; mutatkozott, állítván mindenik, hogy a nélkül is fen tudja magát tartani. Mindazonáltal egy bizottság küldetett ki, mely módozatok fölül alapszabály-javaslatot terjesszen elő. E bizottság a következő tagokból állítottatott össze: a Conservatorium részéről: dr. Hincz György és Cziráki Albert, a Dalkör részéről K. BIASINI Domokos és Molnár Sándor, a Hírlári részéről Brunner Olivér, a Polgári dalárda részéről Benigni Sámuel és Koleszár Sándor.

— **A kolozsvári** román tanuló ifjuság olvasó egylete, mint a román lapok írják, elnöknek: dr. Szilasi Gergely egyetemi tanárt; al-elnöknek Mihályi Todor 8-ik osztálybeli; jegyzőnek Hosszu Miklós, könyvtárnoknak: Pavelu Vasiliu 7-ik osztálybeli; pénztárnoknak Barbo-liviciu Virgil 6-ik osztálybeli tanulókat választotta meg. E egyletnek Speransia“ név alatt egy írott közlönye is lesz, melynek szerkesztője Dulfu Péter 8-ik osztálybeli tanuló. — Az itt elősorolt tanuló — mint tudjuk — a kolozsvári r. c. főgymnasium növendékei, s ha ez olvasó egylet netalán a főgymnasium kebelében alakult volna meg, akkor nem tudjuk felfogni, hogy jutott Szilasi Gergely ur az elnöki tiszthez, miután ez kizárólag a gymnasiumi igazgató vagy az ő felölössége mellett egyik gymnásiumi tanárt, de a tanodán kívül álló egyént sehogy sem illet meg. — Ha pedig ez egylet nem a nevezett főgymnasium kebelében alakult meg, akkor nem tudjuk, hogy lehetnek e tanuló egy a tanoda körén kívül álló egyletnek tagjai, s mint fogja a gymnáziumi igazgató a Dulfu Péter tanuló által szerkesztendő „Speransia“-t ellenőrizni, illetőleg mi módon vállalja magára a felelősséget. Ezekre nézve szeretnénk illetékes helyről felvilágosítást nyerni.

— **A polgári** lövöldében tegnap tartott rendes díjlövészenet szerencsedíjakat nyertek: I-só díjat Orbán József. II-ik díjat Heinrich József. III-ik díjat Tauffer Gyula.

— **A joghallgató** ifjuság segélyző egyletének elnökválasztása — mint előre is jelzők — szombaton e hó 23-án ment végbe. Elnökké — miután az ellenjelölt a bizonyos bukás elől a választás előtti napon visszavonult — egyhangulag, közfelkiáltással Kiss Mór tehetséges ifju választatott meg.

— **Romantika en miniatur.** A színhely Kolozsvár, a sáncz alatt. Egy kétes hírű és foglalkozású asszonynak volt egy 13 éves leánykája. A gyermek nem igen sok jó példát látott rövid életében s ő maga is annyira el-selejtegedett a légkörben, hogy még az anyja is megsokalta s elűzte a háztól. A leány elbujdosott — de nem messze, csak f. Szamos partjára. Ott csinált magának vályogból, ágbogokból egy kis kalibát s napokig éhezve, fázva éldögélt önkészítette lakában. Hanem a fiatal favágót, előbbi szomszédjukat ott sem tudta felejtetni. Régen, titkos epedéssel nézett ő már a Pista gyereke — s egyszersmind reménytelenül. A pohár végre csordultig megtelt. A leány lelkeben sötét, kétségbeesett terv fogamzott meg. Szerzett magának néhány pakk bőven kénezt gyufát; bevette azt — és mint mondják, a legnagyobb rezi gnatióval, pár nap előtt meghalt.

— **Ui tenorista.** Szabó Imre másodtenorista a budapesti színháznál, körünkbe érkezett s szombaton az igazgatóság előtt kísérletet is tett. Szabónak — mint mondják — szép, jól iskolázott tenorhangja van, mely többet ér a Fekete és Zajongiénál, kik közelebből a tenorszerepeket nyaggyatják színpadunkon. Termetre nézve ügyes fiatal ember s így remélhetőleg megfelel feladatának. Az igazgatóságnak szándéka szerződtetni, érdekelk várjuk fellépését.

— **Ló-congressus.** A honvédelmi miniszter intézkedése értelmében tegnap gyűltek össze a vidék lótaró gazdái lovaikkal, a katoná-lovak összeírása végett. „De gyűlt is ám sereg, szép, tisztá, fényes. minőt álom se merne jósolni“ mondhatnók a „Déliabók hőse“-vel. Olyan, el-csígáztott, borzos szőrű, apró mokány-lovak, melyek még a civiliz-állapotra is alig bírnak kvalifikations-tabellel, nemhogy a vitézi pályát dicsőséggel megállni, vagy megfutni képesek lennének. A nem miéért szemek is első pillanatra észrevehették, hogy azok a szegény emberek teljesen hiában lettek állataikkal együtt becsődítve és a fáradtság és

költség sárba van dőlv. Érezni látszottak ezt a jámbor párák is, melyekre igazán ráillett a sententia, hogy: „Mintha busulának, mint olyan ostoba képeket csináltak.“ E csakugyan alig menthető és igazolható intézkedés ellen a mi törvényhatóságunk is valóban felirhatott volna a miniszterhez, ősmert loyaltitásának legkisebb csorbulása nélkül, mert nem volna-e sokkal könnyebb-e törpe párákat valamely hivatalnoknak, falujában megtekinteni, hogy sem a szegény havasi mokány napi jár földről gyűl-jön be ide, elvesztve olykor egy egész hetet, tudva, hogy ezt csak azért teszi, miszerint az urak megtekinték gebéjét, mely nem hogy a huszárt, de a szenes zsákot is alig bírja hátán.

— **Gyilkosság.** Beszterczén három huszár szőlőre éhezvén, meglátogatta egyik szász atyafi szőlő-kertjét, mely alkalommal a pástör rájuk tüzelvén, egyikök, mező-vásárhelyi születésű Kőrő Valentin a 3-ik huszárezredből, halálos sebet kapott s 5 napi kínos szenvedés után az ottani katonai kórházban elhunyt, élete 22-ik évében, a gyilkos pedig maig is szabad lábón van. Közel egy hete van már kezünkben a helyszíneről vett tudósításunk, de vonatokunk közölni mindaddig, míg biztosabb értesülésre nem tehetünk szert. Most azonban kénytelenek vagyunk egy más körülményről is megemlékezni. Az előtűnk fekvő lelv írja arról is értesít minket, hogy ő ugyane ténytet megírta a „Besztercei hetilap“ és „Szébeni lapok“ szerkesztő-seégeinek s nevezett lapok állhatatosan hallgattak a dolog fölül. Pedig különösen Beszterczén csak utána járhattak volna az ott történt s ép ilyen nem mindennapi eseménynek. Hanem persze, a gyilkos a „Culturfolk“ tagja, a meggyilkolt pedig magyar ember s azon-felül huszár volt. Lett volna csak megfordítva a dolog, bezzeg tele volna a szász lapok, bezzeg kiabálnák tele torokkal: hogy ime, hogy akarják eltörölni a szász nemzetet a föld színéről ezek a betolakodott barbárok. Nem akarjuk menteni a szőlő-praevarikatiót, ha csakugyan az volt, de kénytelenek vagyunk felőlőnek találni a szász lapok hallgatását épen az ilyen sensationális ügy fölül, mikor ama lapok előtt az is érdekes újdonság, ha a kútnál két szolgáló összeperel.

— **A n-szebeni** kir. postaigazgatóság közhírré teszi, miszerint Tordamegyében igeiglenesen beszüntetve volt dísznájói m. kir. postahivatal f. évi november 1-én működését utjól kezdő meg, mely postahivatal levél és kocsi postai szolgálattal foglalkozand és összeköttetését a Deda és Szászregén közt hetenként négyszer közeledő küldönccsekérpostá járatok útján nyeri. E postahivatal kézbesítési körét következő helységek képezik: Oroszfalu, Monosfal, Kövesd, Lúget, Répa, Maros-Hudák Dísznájó, Véts, Holtmaros és Magyaró köz-ségek.

— **Fogaraszvidékébe** kebelezett Felső-Venceze községében e hó 19-én tűz ütött ki, 35 gazdának épületei a lángok martalékává lettek. Három ember olyan súlyosan megégett, hogy meggyógyulásukhoz nincsen remény. A tűz egy idegen és vigyázatlanságából eredt, ki a szalma közt égő pipával járkált. A nép annyira felingerült az ácsra, hogy a lángok közé akarta dobni s csak a csend-öröknek sikerült ennek végrehajtását megakályozni.

— **A n-szebeni** kir. jogakademiánál Libloy Schuller Frigyes távoztaival megürült tanszékre — mint a „Tageblatt“ hallja — dr. Melzl Oszkár alügyész fog első helyen kijelöl-tetni.

— **A hétfalusi csángó-magyarok** által Brassó város ellen megindított pörben a kir. kuria e hó 21-én mondta ki az ítéletet, s ez sokban különbözik a két első bíróság ítéletétől. A Brassó városa által a hétfalusi erdőknek 1856. május havában történt erdőszakas el foglaltása után foganatosított épületfa-taxa iránti per az alantós két bírósági ítélettel megegyezőleg felperesek részére döntetett el, a mennyiben a 12, 532 frt 73 kr erdőszakas felszedett taxa-pénz felpereseknek harmadbírósággal is visszaitéltetett, a perköltségekre s arra nézve azonban, hogy az 1500-dik éven kezdődő 1856. május haváig a hétfalusiak által kirekesztőleg gyakorolt erdőpásztorlás s erdőkezelés szörzökre visszadassék, ebbe az 1871. 53. t. cz. 87. §. értelmében visszahelyeztessenek, elutasítottak. A második, és az erdélyi két bíróság által a felperes hét község részére megítélt, hasonlólag 1870-ik év telén Brassó városa által önhatalmulag 200 fl fa vágásáért kezdett visszahelyezési per pedig egészen megszünttetett. Mindkét pör eredményei a jelen ítélet az 1811-től fogva e mai napig a csángók által jóhiszeműleg gyakorolt épület-, kereskedési és tűzifahasználatot részükre fentartja, de az 1856. év május 2-ig soha sem gyakorolt erdőpásztorlást alperes Brassó városra bizza.

— **Halálozás.** Sachsenheim Albert országgyűlési képviselő s nyugalmazott őrnagynak neje Schaffend Jeanette e hó 22-én Medgyesen meghalt.

— Prince Páris újabb diadalai.

A Prince Páris nemcsak a Kolozsvár, hanem a budapesti gyepen is seprti a babért és aranyokat gazdája számára. A budapesti, pénteki verseny alkalmával ugyanis a „Ritter-díj“ 275 a aranyát a legnagyobb bravúrral vívta ki Springer Gusztáv „Palmyrá“-ja és Echo-cky Kalixt lovag „Ganymed“-je ellenében, folytonosan „vezetve“.

— **Igazolás.** Pánczél János ur dobo-kamegyei tiszteletbeli fő- és rendes első al-jegyző, ki Deásról olykor tudósításaival szerencsétli lapunkat, nyilatkozatot küldött be szerkesztőségünkhez, melyben kijelenti, hogy a deási törvényszék viszonyairól hozott közelebbi hírlunket nem ő írta s egész ellenkezőleg van meggyőződve a dolgok állásáról, mint a hogy azt egyik levelezőnk adta elő. Teszi pedig e nyilatkozatot azon indokból, mivel többen neki tulajdoníták az érintett közleményt. Pánczél ur állítását részünkről is megerősítjük s csodálkozunk rajta, hogy előbbi közleményünk már másodszor cáfoltatik meg e nyilatkozatban, holott amazt szintén teljesen megbízható kezekből vettük.

— **Riesenberg Berta** kisasszony, egyike a fiatal igen tehetséges énekesnőknék, ki Bécsben képeztetette ki hangját s tavaly szü-lővárosában Szebenben több hangversenyben sok dícsőretet aratott, tegnap városunkban egy szűkebb körű szakértőkből álló társaságnak mutatta be hangját. A kisasszony valóban kincset érő hatalmas hanganyag fölött rendel-kezik, mely már is szépen van iskolázva s a mennyire salonban megítélhetők, felette áll azoknak, kik közelebből színpadunkon kísérle-tet tettek. Az igazgatóság mindenesetre helye-sen cselekednék, ha egy pár operában alkal-mat nyujtana a kisasszonynak, hogy szélesebb körben tegye ismertté szép hangját.

— **A budapesti** nemzeti színház bírá-ló bizottsága már hozzálatott a beérke-zett pályaművek megbírálásához, s november 1-je helyett, mely napra volt kitűzve a pályá-zat eredményének kihirdetése, annak ügyét már tegnap esti ülésében eldöntötte Tizenkilenc „középfajú dráma“ közül a száz aranyat egy-hangulag a „Chlarisse“ című öt felvonásos drá-mának ítélte oda. Szerző — a jelölés le-vélben talált névjegy szerint — Szécsi Zoltán.

— **A petroleumadó.** Az osztrák pénz-ügyminiszter exposéjából értesülhetni, hogy tárgya-lások vannak folyamatban az osztrák és a magyar pénzügymin. közt a petroleumadó behozatala tár-gyában. E tárgyalások már elvi megállapodás-ra is vezettek s csak az addóttel magassága iránt nem jött még létre megegyezés. A „N. fr. Presse“ értesülése szerint az osztrák pénz-ügyminiszter a petroleumadóból három millió frt bevételt vár.

— **A Brassóban** megjelent „Orientulu latinu“ szerkesztősége a közönséghez intézett 1 utolsó szárában tudatja, miként támogatás hiánya miatt a csak nem régebben megindított lapot megszünteti, s egyszersmind biztosít mindenkit, hogy a munkán kívül e lap költségeire 3194 frtot fizetett reá kész pénzben. Az „Albina“ ez őszinte vallomásnak hitelt ad, s kinyilatkoztatja, miszerint ebből következtetve mindenki be-láthatja, hogy az „Albina“-nak, mely 10 év óta áll fenn, mennyi lehet a deficitje.

— **Román hírlapirodalom.** Babesiu Vincze lapja az „Albina“ közli, miként az Egyesült-államokban 7750 lap van, melyek közül a nagyobb rész 10—5000 előfizetővel bír; az összes lapok előfizetőinek száma 6 millióra rug, s így minden 7-ik lélekre egy példány jut — A tíz millióból álló románságnak, nincsen 100 időszaki közlönye, s ebből egynek sincsen 2000, de a legtöbbnek még 500 előfizetője sem az összes románságból alig van 15 ezer előfi-zető, 40 ezer olvasó, s így 6—700 románra jut egy lap, s ez is nem napi, hanem heti lap. — Elősméri, hogy vannak népek, melyek e te-kintetben még rosszabul is állanak, de ez őt nem vigasztalja annál kevésbé, mert vannak köztük népek, melyek az ők veszedelmükre 10 vagy százszorta jobban állanak, ilyenek a németek, magyarok, az erdélyi szászok, s a horvátok! Ter-mészetesen találunk azt, hogy az „Albina“ fen-tartását s további szerkesztését kettőzött erővel folytassa tovább. De miután nincsen kinek szer-kessen lapot, azért hát ezután nem hetenként kétszer, hanem ritkábban fog megjelenni e nyomtatott papiros, míg végelgyengülés követ-keztében végképen kiköltözik ez árnyékvilágból. Minél előbb, annál jobb.

— **Uj zeneművek.** Táboraszy és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében Budapesten, uj-onnan megjelentek: Blaháné és Tamássy leg-kedveltebb dalai. „A falu rosszából“ és „A ripacos Pista dolmányából“. 1. Itt vagyok, ra-gyogok. 2. Sárgán virágzik a reepe. . . 3. Alig virrad, alig alkonyul. . . 4. Hűzzad csak hűzzad keservesen. . . 5. Zsuka leltem csak egy szóra. . . 6. Cifra szűrőm szegre van akasztva. 7. Halod-e rózsám halod-e? Énekhangra zongora kísérettel (vagy zongorára magán) alkal-mazta Erkel Gyula. Ára 1 frt.

KÖZGAZDASÁG

Erdélyrészi piacok árjegyzéke.

— **A n-enyedi** piac árjai oct. 21-én 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 3 frt 38 kr, elegybuza 2 frt 50 kr, rozs 1 frt 63 kr. zab 1 frt 55 kr. pityóka forint 88 krajczár, kr. Egy font disznózsír 54 kr. egy kupa borsó 16 kr. lencse 24 kr, paszuly 10 kr, Egy kupa kenyér liszt 11 kr Egy 1 font marhahús 18. Egy mássa széna 1 frt 90 kr. Egy ől tűzifa kemény 9 frt — kr. alomszalma 30 kr, zsupszalma 40 kr, köles 28 kr, hagyma 5 kr, fokhagyma 7 kr.

— **M.-Vásárhely** piacárjai oct. 21-ről, 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 2 frt 66 kr, rozs 1 frt 58 kr, elegybuza 1 frt 98 kr, zab — frt 84 kr, széna 1 frt 30 kr, alom-szalma — frt 50 kr, zsupszalma 30 kr, egy ől fa nem usztatott 10 frt 60kr usztatott 5 frt, 80 kr. marhahús f. 18 kr, konyhaliszt kp. 10 kr, borsó kp 20 kr, lencse kp. 22 kr, paszuly kp. 18 kr, köles kp. 24 kr, burgonya — frt 60 kr, disznó-zsír f. 56 kr, hagyma. 4 kr, fokhagyma. 12 kr. M.-Vásárhelyt, oct. hó 21-én.

— **A szamosújvári** piac árjai okt. 18-ról. 1875. (alsó ausztr. mérő középár.) Tisz-tabuza 3 frt 80 kr. Elegybuza 2 frt, 60 kr. Rozs 2 frt — kr. Zab 1 frt 40 kr. Széna m. 1 frt 40 kr. Alomszalma m. 50 kr. Zsupszalma m. — kr. Egy ől fa 14 üv. 12 frt. Fagygyugyertya ft. 40 kr. Marhahús ft. 15 kr. Konyhaliszt kp. 7 kr. Rizs kp. 20 kr, Gyöngykása kp. 32 kr. Borsó kp. — kr. Lencse kp. — kr. Paszuly 10 kr. Pityóka vk. 1 frt — kr. Disznózsír ft. 60 kr. Hagyma ft. 7 krajczár Fokhagyma 12 krajczár.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Oktober 23-án 5% Metaliques 6950 frt Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 74.— frt. 1860-iki államkölcsön 11125. Bankrésztvények 928.— Hitelrészvények 204.90 London 113.50. frt. Ezüst 105.— Cs. kir. arany 541.—. Napoleon'd'or 907— 100 mark németér-tékü 56.30.—

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.60 Temesvári 81.— Erdélyi 7850 Horvátországi. 83.75

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

— **Ajánlat.** A ki nemcsak jó és olcsó cséplőpet birni, hanem fontos és gyors szolgál-latot elérni óhajt, forduljon e nemben az első üzlethez, t. i. az évek óta jó hírről ismert ifj. Weil Mór cséplőgép majdnai Frankfurtban, s ne engedje magát hirdetményekutánzásra, va-lamint hasonló nevek használatára által tévutra vezetetni. — A Weil cég Frankfurtban te-memesen leszámította árair, s a legjobb gépeket a legolcsóbban árulja.

Weil cséplőgépei.

Hírlapi hirdetések és más ajánlatok foly-tán egy

Weil-féle cséplőgép

rendeltem az ifj. Weil Mór cégtől majna Frankfurtban, s nem mulasztom el tapasztalaim felől következőt juttatni nyilvános-ságra:

E gép szolgáltatékessége nemcsak meg-felelt kívánagomnak, hanem még felül is multa várakozásomat. — 2 segéd melletti könnyű működéssel óránként 64 kévét csépl-tem, s oly teljes volt a munka, hogy sem a kicsépltt kalászban nem marad egyetlen szem is, sem elmozdított szemet nem lehetett találni.

A csekély beszerzési ár mellett szinte megfoghatlan, hogyan lehetnek még embe-rek, a kik cséppel és hadaróval kinlódnak, ahe-lyett, hogy néhány talléron ily hasznos gépet szereznének maguknak, a melynek egyetlen gaz-daságnál sem volna szabad hiányoznia, mert négy hét alatt kifizeti magát.

Ennyit az igazság és a gazdaság érde-keben.

Halason Kistelek mellett.

(aláírva) Nagy Antal, birtokos.

PERL fogorvos

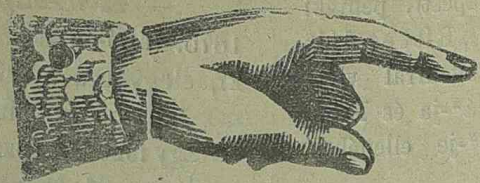
utjából visszaérkezvén, állandóan Ko-lozsvártt marad. A morison-féle fogcsönku-lási műtőszekőzt (Resections-maschine) ve-szi alkalmazásba, mely semmi fájdalmat nem okoz.

Készít mesterséges szájpaplast, fo-gakat, légnymatu fogsorokat, arannyal és vulcanittal.

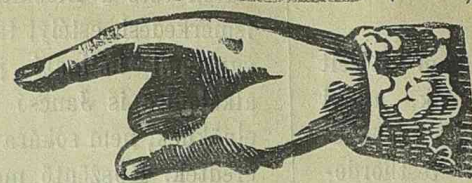
Gyógyít fogfájdalemakat gyorsan és a fájdalom eltávolítja örökre.

Átutazók egy fogat egy óra alatt, egész fogsort egy nap alatt nyerhetnek.

Lakik Kolozsvártt, bel-középuteza 5 sz. a. a kisegítőpénztár tőzsomszédságában.

A VASBUTOR

napjainkban akkora hirre vergődött, hogy nincs benne kétség, miszerint rövid időn nagy részben ki fogja szorítani használatból a fa-butorzatot.

Ezen nem is lehet csodálkozni; mert a vas-bútor természetesen hasonlíthatatlanul tartósabb a fa-bútornál, egymásba forrasztott részeinél fogva nem szolgál a poloska s más alkalmatlan féreg és rovar fészkeül, alakja és kiállítása pedig oly csinos és elegáns, hogy a legtökéletesebb mivű fa-bútorral is előnnyel kiállja a versenyt.

Városunk már rég érzi egy **vas-bútor-raktár**

hiányát; hanem a keletkezése óta folyton jó hirben álló, a közönség legcélszerűbb szükségait is azonnal fedező

CSAPÓ SÁNDOR-féle **nürnbergi és diszmű-áru-**

NAGY BAZÁR

Kolozsvárt, főté, a Nemzeti szálloda alatt, e hiányon is segített, átvevén az európai hírt

KITSCHLT ÁGOSTON bécsi vas-bútor-gyár és udvari szállítónak

raktárát és képviselőt.

A midőn tehát ez új intézkedést a n. érd. t. cz. közönség becses tudomására juttatni szerencsés, bátorkodik remélni, hogy mostanig becsülettel fenntartott és ezután is szigorúan fenntartandó „**pontoság, üzleti szigor és jutányosság**” elve mellett, ezzel is sikerülend növelnie a n. érd. t. cz. közönség nagybecsű bizalmát maga iránt, a melyet szeplőtlenül megőrizni mindig kiváló büszkeségének ismerend.

Együttal ajánlja most teljesen újan berendezett **nürnbergi és disz-áru-tárát** is, mint Erdélyben e nemben egyetlen gazdag üzlet telepet, valamint azt is jelenti, hogy a háztartási cikkekre nézve

a **NAGY BAZÁRBAN** egy egészen külön osztályt rendezett be.

WEIL-féle cséplőgépek

(133) kaphatók

(20-*)

ifj. Weil Mór által
Majnai-Frankfurtban,
gazdasági csarnok

ifj. Weil Mór által
Bécsben,
Franzenbrückenstrasse 13 sz.

Derék ügynökök óhajtanak.

„VICTORIA” biztosító társaság

Kolozsvárt

(alapított 1865-ben.)

A vagyon mérleg és forgalmi kimutatás kivonata:

(1874 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865) —
1873 év végéig o. é. 16,229.161 ft. 17.
Bevétel 1874. évben 3,376.862 „ 82.

Összesen: 19,606.023 ft. 99.

Kifizetett károk kezdettől (1865) —
1873 év végéig o. é. 5,355.856 ft. 42.

Kifizetett károk
1874-ik évben o. é. 1,324.799 ft. 85.

Összesen: 6,680.656 ft. 27.

Kiosztott nyereség kezdettől 1874-
dik év végéig o. é. 439.738 ft. 69.

Biztosítási alap:

Alap tőke (ebből 1 millió forint
teljesen befizetve) 2,000.000 ft.

Tartalék alapok az összes biztosítási
ágakban o. é. 1,369.989 ft. 32.

Évi tiszta díj bevétel 1,500.000 „ —

Összesen: 4,869.989 ft. 32.

Felhívás

takarmány és gabona neműek tűzkár ellen
biztosítására.

Az aratás és széná csinalás befejeztével, van szerencsénk jelenteni, hogy a „VICTORIA” akár központon, akár a vidéken megbízott fő- és alügynökei közvetítésével biztosítást nyújt, minden mezei termény tűz által elkarosulása ellen.

A biztosítás egyaránt elfogadjatik a helységekben, vagy azoktól kivül, asztagokban, boglyákban, vagy berakva az épületekbe, fedél alatt, sőt már hordás alatt keresztekben és kalangyokban.

Eleséplés után a biztosítás a szemre is kiterjed, a hová rakodás előre tudatása feltétele mellett.

A folyó idényre különös kedvezmények állapítottak meg, melyek az illető ügynökségeknél megtudhatók.

Cséplő gépek, ha egy helyről másra vándorolnak is, szintén biztosíthatók.

Díjtételekkel és — tájékoztató — biztosítási példákkal az ügynökségek szolgálnak.

Ezeket kívül biztosítás alá vétetnek mindenféle gazdasági eszközök, marha állomány, gazdasági és laképületek, minden ingóságok, kereskedelmi és iparezkek.

Társas-, árva- és egyházi épületeknél különös kedvezmények nyújtatnak.

Végre életbiztosítások köttetnek minden szokásban lévő módokkal.

A „VICTORIA” biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig híven és pontosan megfelelően, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemről ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA” bizt. társaság igazgatósága.

Sz. 4282. — 1875.

(453)

(2-3)

Hirdetmény.

Tordamegyében Kiskánya és Kiskanyahavas községek összes koresma joga Aljában folyó évi november 5-én fog nyilvános árverezésen a legtöbbet ígérőknek 1876 január 1-én kezdőleg 3 évre bérbe adatni. — Miről illetők azon figyelemmel értesítettek, hogy 100 ft. bántópenz melléklétevel irási ajánlatok is elfogadhatók, a kitűzött nap déli 12 órájáig; az árverezési feltételek pedig addig is Tordán a főjegyzői irodában, akár pedig Aljában a szolgabírói hivatalnál betekinthetők.

Torda, 1875. október 16-án.

SZENTKIRÁLYI GÁBOR, főjegyző.

Haládatos mellékkereset

nyújtunk nyugdíjokat, vasúti- és távirati hivatalokból, és más előkelő egyéneknek. Ajánlatok „Kohn József és társa” váltóüzletéhez Bécs Schottenring intenzóknál.

(442)

(4-4)

COACS

Alólírt kezelőség legelősből szobafűtőül ajánl
coacs-ot

10 mázsa vételénél mázsánként 90 kron szállítással együtt, 5 mázsa vételénél mázsánként 95 kron szállítással együtt.

Ezre alkalmas igen kitűnő vas kemenczék, tetszés szerinti választékban és nagyságban jutányosan kaphatók Dietrich Samuel úr vaskereskedésében. Cserép-kályha kemenczékét is kevés fáradsággal alakíthatni át coacs-sal való tüzelésre. A gázgyár igazgatósága szívesen szolgál bővebb felvilágosítással.

(438)

(3-4)

A gáz-intézet kezelősége Kolozsvárt.

Az őszi évadra

ajánljuk a legújabbat mindennemű **ruhake-mékből**, u. m. rips, cheviot, kártoly (camgarn) terno stb., fekete és színes **selyemszöveteket és bársonyokat**, vásznakat, butorszöveteket és szőnyegeket.

Dús raktár női ruhákból, köpenyek, feöltök és bundákból legújabb divat szerint.

Mely tisztelettel a

hölgy-divatárunk és kész ruha-neműek csarnoka

a „bécsi világkiállításához”

Budapest, hatvaniutca 2-ik szám, a régi posta-épületben.

Vidéki rendelmények pontosan és lelkiismeretesen utánvétel mellett eszközöltetnek.

(436)

(5-10)

Minták ingyen és bérmentve,

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda bettivel Kolozsvárt.

(440)

DITMAR R.

Bécsben

orsz. szab. lámpagyáros

ajánlja legnagyobb, világírben álló gyárából

„minden fajta lámpáit”

ugy **petroleumara**, mint **olajra**. Az árak, daczára az elismert szilárd-ságnak, olcsóbbak, mint a bel- és külföld minden készítményei. Minden nagyobb és hírnevesebb üzlet raktárt tart.

FIGYELMEZTETÉS.

Minden teljes lámpa a fennebbi **gyári jeggyel** van ellátva.

Phönixhengerek, ellátva e bejegyzett gyári bélyeggel, nem pattannak el, s pontosan találnak brennereim szerkezetéhez, a mire különösen figyelmeztetek. Hasonló nevezett — más jeggyel bíró — hengerek, utánzások.

DITMAR R. Budapesten, raktár a József téren.

(405)

Az évadra!

(11-28)

Folytonosan nagy és dús raktár gyspi ruhakelmékből, rips-, lustre-, diagonál- és plaid-kelmékből, valódi színi kosmonoszer perkaiból, legújabb ruhacherekből, zsinor- és piké-barchentből. Legújabb: Knicker-Bocker és Tartiff-Nopé.

27kr.

Bársony- és selyem szalagok, széles hosszszövények, 1/4 és 1/2 széles vászonszövetek, czérna és bőrvásznak, 1/4, 1/2 és 1/3 széles chiffonok, vászon-damast törölközők, asztalkendő, atlasz-síruvat, czicz-, háló- és mousselin-függönyök, üngeknek való oxford és minden más kézmű-cikk.

Vászon- és divatárunk, jótállással az áruk jóminősége és valódisága felől, mind saját gyártmány.

Czim: Fabriks-Niederlage und Waaren-Hauptdepót des Ersten vereinigten Gebirgsweber- und Fabrikanten-Konsortiums.

Bécs, Mariahilferstrasse 72.

Megrendelések pontos teljesítése utánvétel mellett.

Mustrák ingyen és bérmentesen.

Uj mértékek és súlyok méterrendszer szerint.

Hohlfeld Emil, Budapest, Zrinyiutca.

Már 1876. évi január-hó 1-jétől kezdve minden nyilvános üzletben kizárólag csak az új törv. hitelesített mértékek és súlyok alkalmazandók. Az időszerű tehát az új mértékek és súlyok bevásárlására már közel van, a t. cz. közönség a Budapest, Zrinyiutca, Hohlfeld Emil új méter-rendszer szerinti mérleg és súlyok raktárára figyelmeztetik. Mindennemű új mértékek a legjutányosabb áron kaphatók. O. használt mérlegek az új rendszer szerint legelősből igazítottak, ugyanint 6 mérleg Pesten bérmentve a napi árkor után fizetés helyett elfogadhatók.

Hohlfeld Emil, Budapest, Zrinyiutca:

Uj mérlegek és súlyok méterrendszer szerint.

(446)

(2-3)